

Европейски избори – какво искат да кажат децата на новите евродепутати?

април, 2019

Тема на месеца: Европейски избори – какво искат да кажат децата на новите евродепутати?

Кого попитахме: 51 деца, представители на деветте региона на Национална мрежа за децата, на възраст между 12 и 18 години, 27 момчета и 24 момичета.

В отговорите на част от въпросите има разминавания в броя деца, дали отговор на даден въпрос и броя на всички деца, взели участие в темата. Това е така, защото някои от децата, взели участие, не са отговаряли и на двата въпроса. Мненията на децата по въпросите понякога съдържаха повече от един отговор наведнъж, затова ги групирахме в няколко категории и съответно броят получени мнения в тях не означава броя деца, които мислят така.

Какво попитахме:

1. Представи си, че говориш на новите евродепутатите и че те искат да чуят какви според теб са най-важните проблеми на децата в България в момента. Кои проблеми би посочил/а?
2. Имаш възможност да отправиш послание към новите евродепутати и да им кажеш всичко, което поискаш. Какво послание би отправил/а?

Какви отговори получихме:

- **Представи си, че говориш на новите евродепутатите и че те искат да чуят какви според теб са най-важните проблеми на децата в България в момента. Кои проблеми би посочил/а?**

В най-голям брой от мненията си (24) децата посочват образованието: „[л]ошите условия за учене...“, „[д]ецата не искат да учат, според мен трябва да направят така, че на нас да ни е по-интересно“, „[п]овечето деца не се вълнуват от съществени работи, свързани с учене...“, „[п]роблем в училище с учители, незаинтересованост и липса на желание за работа с ученици“, „[н]еграмотност при децата“, „[н]еграмотността на децата без родители и невъзможността на децата да се грижат за себе си“, „[д]ецата не учат... причините за това могат да бъдат различни“, „[г]олям проблем е липсата на респект и доверие в училище - от страна на учител към ученик и обратно“, „[з]а мен главен проблем е лошата ни образователна система, а именно - липса на млади и обучени учители, липса на спортни бази, липса на мотивация и т.н.“, „[п]роблем според мен в България е това, че повечето деца оставят образованието си недовършено и след това не проявяват желание да го

продължат“, „[д]руг сериозен проблем е образованието, там бихме желали да имаме възможности за повече европейски обмени, практики и да се докоснем до НФО¹“, „...бедните деца нямат същите възможности за образование...“, „... образованието не дава големи перспективи за развитие, а повече доброволчески дейности, неформални обучения и възможностите за личностно развитие липсват“, „[л]ипсата на образование в малките населени места“, „[о]бразованието и липсата на учители и професионалисти, които се интересуват повече от личността, а не от оценките. Липса на повече извънучилищни занимания и европейски проекти“, „училищната среда се нуждае от подобрене, както и учебния план, по който учим, защото е много тежък и на моменти се учат излишни неща“.

В следващата категория мненията на децата касаят различни проблеми в България, но всички те се отнасят до лоша среда за живот (12 мнения): „[л]ошите условия за живеене...“, „[с]поред мен е важното децата в България да не са дискриминирани“, „[з]начи, според мен, най-големите проблеми не само на децата, но и на населението в България, са свързани с това, че то деградира. Честно казано аз съм един млад човек, който мисли за бъдещето си, иска да се образова и затова отговорът на първия въпрос ще бъде пречупен през моята призма, а тя е, че в България липсва стимул за каквото и да било. Управляващите не са наясно какво всъщност се случва сред хората от народа. Няма реализация, няма подпомагане на умните и интелигентни хора. Децата не искат да учат и да се развиват. Още от малки те развиват чувства като гняв, ревност, завист, критикуват, обиждат и стигат до крайни форми на агресия и до мозъчни увреждания. Също, по новините всяка вечер чуваме за побой, за изоставени деца, вече и за МОМО... С всеки изминал ден нещата стават по-зле...“, „[к]ато важен пропуск бих посочила липсата на реално изпълним план и стратегия, за младежите, които напускат институциите след навършени 18г.“, „[д]ецата, които живеят и растат в институции, нямат достатъчно финансова подкрепа, за да се чувстват равни с останалите“, „расизмът“, „[д]еца в риск – проблемът е свързан с неравностойното им положение поради физически и умствени увреждания и тяхната интеграция“, „[у]величава се употреба на ПАВ² и свободния им достъп сред учениците“.

Равен брой мнения на деца (10) казват, че най-важните проблеми на децата са:

- **Бедност:** „[п]роблемите на децата са липса на средства да реализират мечтите си, но когато всичко е против теб и те критикуват, няма как да вървиш напред“, „[с]поред мен най-голям е проблемът с бедността, той преобладава не само в детското население, но и при възрастните в страната“, „[д]етската самота, ако мога така да я нарека, е голям проблем в днешно време. Тя, според мен, се дължи преди всичко на трудовата миграция на родителите“, „безработицата“, „[б]едността също е проблем, невъзможността да се учат такива деца“, „[б]едността – нямат равен достъп до медицински и образователни заведения“.

¹ НФО – неформално образование

² ПАВ – психоактивни вещества

- **Насилие над деца:** „[д]руг голям проблем е насилието над децата, което се наблюдава доста често“, „[з]а мен най-големият проблем е насилието и тормозът между децата в училище“, „[а]ми голям проблем за децата в страната е насилието“, „[д]а се прокарат работещи превантивни мерки за агресията в училище“, „[а]гресия сред учениците, но и също така се проявяват и към учители, както и от учител към ученик“.

Според 6 мнения най-важният проблем на децата в България е свързан със здравето на децата: „лошото здравеопазване“, „[н]иското качество на лечебните заведения“, „[н]ездравословен начин на живот – затлъстяване и неправилно хранене, както и мания за отслабване, нездравословни диети и ограничаване на храната (хубаво е да има повече гласност по тези проблеми)“.

5 са мненията, които назовават като най-важен проблем възможността децата да упражняват правата си в България: „[з]а мен основен проблем на децата в България, а и не само, е че нашият глас се чува рядко“, „взимане на самостоятелни решение и пр.“, „[с]поред мен гласът, това, че моят глас е важен, но възрастните не го чуват“, „[д]ецата са много пренебрегвани от по-висшите в политиката в отношение на темите права, поради това възникват и нарушения на тях, понеже няма надзор на това какво става, затова се случват неща като отпадане от училище, броят деца подлагани на насилие се увеличава, следователно и увеличаване на броя на самоубийствата, просещите деца, неналичието на площадки за отдих и много други“, „[п]оложението на децата в България не е много розово, много деца имат нарушени права като това на образование, право на глас липсата на различни помощи за тяхното развитие, ограничаване на училищата да им помагат“.

В 3 от мненията си децата казват, че има сериозен проблем, свързан с околната среда: „... застрояването на плажовете, парковете и горите“, „[б]их посочила проблемите, свързани с околната среда, и че трябва засилено образование в тази посока, за да знаят от ранна детска възраст, че планетата ЗЕМЯ не е просто даденост и трябва да се грижим за нея“, Според мен, трябва да се поддържа повече чистота, да се прокарат практики за разделно изхвърляне на боклуците“.

5 деца отговарят, че не знаят или не могат да се сетят какви са проблемите на децата в България.

- **Имаш възможност да отправиш послание към новите евродепутати и да им кажеш всичко, което поискаш. Какво послание би отправил/а?**

В следващите редове са посланията на всички деца, които участваха в темата и решиха да се обърнат към евродепутатите:

- „Бих им казала да обърнат повече внимание на всички подрастващи, защото те са бъдещето“

- „Да гледат да си свършат работата в полза на обществото, а не в тяхна“.
- „Бих искала те да се вслушват повече в гласа на младите и да им дават шанс за поемане на отговорности, и да събират все по-добри практики от Европа, за да ги прилагме у нас.“
- „Бих им казал, че от техните действия и решения зависи нашето бъдеще и бъдещето на техните деца.“
- „Да са сериозни към работата си и да чуват народа.“
- „Да се погрижат да направят училищата по-забавно място за учене.“
- „Да се вслушват в народа.“
- „Евродепутатите трябва да обръщат повече внимание на това какво иска народът, а не да се поддават на решението на колегите им.“
- „Да работят повече за бъдещето на децата“
- „Да се заемат с бедността в България – финансова, културна от всякакво естетство.“
- „Да подпомогнат неграмотните за обучение.“
- „Да помислят в посока ограмотяване и осигуряване на работни места за всички.“
- „Посланието ми е да даде на младите хора да се реализират и да им помагат с каквото могат.“
- „Бих поискала да спрат ранните бракове и да дадат на децата възможност да изразяват и отстояват мнението си.“
- „Да забележат децата.“
- „Ами аз искам да има повече работни места и нивото на образованието да е по-високо, а самото образование да бъде по-достъпно.“
- „Посланието ми е да дадат възможност на младите хора да се реализират и да им помагат с каквото могат. Могат да подадат ръка за по-добро начало. Примерът да бъде пред нас и да отвори очи на повечето хора, за да видят, че държавата инвестира в бъдещето младите хора.“
- „Да си спомнят времето на тяхното детство и трудностите, пред които са били изправени.“
- „Моето предложение е към евродепутатите от останалите държави членки на европейския съюз да бъде забранено участието на български евродепутати в европейския парламент.“
- „Не мисля, че ситуацията може да се промени напълно, но мисля, че трябва да се покаже на евродепутатите, че децата могат и знаят как може да им се помогне, просто трябва да ги питаме.“
- „Като съвети не мога да кажа много, но мисля че трябва да се погледне над децата не като „те нищо не разбират“, а като отделен индивид с свое различно мислене.“
- „Бих ги попитала благодарение на кого България е на последно място във всички класации по условия на живот и какво трябва да променим, за да поправим това?“
- „Мислете за всички хора, защото ние сме равни!“
- Бих им казала, да работят повече в насока всички да се чувстваме равни, а не

определени етноси да се възползват от привилегии, само защото са малцинства в страната ни.“

- „Работете за инфраструктурата и опазването на околната среда в България.“
- „Работете в посока повишаване доходите на българите.“
- „Бих им казал, да работят така, че българинът да се чувства достоен гражданин на Европа, а това ще се постигне, когато имаме добри условия на труд, равно на другите европейски страни заплащане, добра образователна и здравна система.“
- „Бих ги попитал: „Защо българите не са щастливи в родината си?“
- „Бих им казал: „Работете за децата на България, все едно го правите за вашите собствени.“
- „Бих отправила следното послание към тях: „Не само децата във България са бедни, помислете, че и в други страни като нашата има такова бедно население и предприемете нужните мерки, моля!“
- „Това може би не е послание, а молба, но все пак бих помолил новите евродепутати да направят нещо по въпроса, да не оставят децата да растат „самотни“.
- „Ами всъщност не знам какво бих им отправил, досега не съм мислил за това.“
- „Като евродепутати да използват дадената им възможност и да помогнат със спирането на насилието над деца.“
- „Бих отправила към тях следното: бих припомнила, че са избрани за евродепутати, за да помогнат и да се докажат като такива.“
- „Да са по-добри от предишните.“
- „Да имат повече успехи.“
- „Защо трябва да им отправям послание като няма да ме чуят?“
- „Дайте глас на децата и ни чуйте, ние искаме промяна и сме готови да се борим за нея, само ни дайте възможност. Работете с нас, работете за по-доброто ни бъдеще.“
- „Промяната е възможна, но е необходимо да ни чуете. Бъдете различни и ни давайте повече възможности за развитие.“
- „Чувайте и ни разбирайте, бъдете добронамерени и отзивчиви. Изградете си добра практика, за да работите с нас и да направим една по-добра общност за нас децата.“
- „Проблемите на децата са много и разнообразни, искаме да знаем, че може да разчитаме на някого, който ще ни подкрепи и разбере, който ще ни чуе, който ще ни даде възможност да променим обстановката, която ни заобикаля или просто ще емигрираме в Чужбина, където има повече възможности за развитие.“
- „Хубаво би било да прочетете желанията на децата, техните съвети и техните притеснения и да поработите малко върху това. Бъдете различни, нека това бъде един нов мандат, с едни нови възможности.“
- „Много бих искала да е различно, да работите за нашето бъдеще, за това да се променят нещата, защото има много проблеми, които се премълчават, които се negliжират.“

Наблюдения и заключения на Рапортьорите от разговорите с децата:

- „Когато става дума за политика или нещо свързано с нея реакциите са много остри и бурни, но никой не иска да изяви конкретно и точно мнение.“
- При наблюдението си по темата установих, че някои от децата не бяха много запознати с случващото се затова трябваше да обясня темата. След като разбраха за какво става въпрос, те дадоха наистина много хубави примери за проблеми на децата в България и всички бяха прави.“
- „Не бяха много ентузиазирани, сякаш не очакват евродепутатите да ги чуят.“
- „По-скоро бих дала като заключение призив към децата да не се отказват, че промяната започва първо от тях.“
- „Малко са скептични към точно тази тема, защото не вярват, че евродепутатите ще ги чуят, затова и не се задълбочиха в дискутирането.“
- „Като заключение ще кажа, че обобщените резултати на рапортьорите би било добре да се представят на евродепутатите или поне в европейския парламент.“